



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 652/2013-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť I. C., Izrael, zastúpeného advokátom JUDr. P. S., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11 Co 144/2012 z 3. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. C. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. decembra 2012 doručená sťažnosť I. C., Izrael (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského

súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 144/2012 z 3. októbra 2012 (ďalej aj „namietané rozhodnutie“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že v konaní vedenom na Okresnom súde Trnava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 17 C 79/1995 sa E. C. (ďalej len „pôvodná navrhovateľka“) domáhala určenia, že je spoluvlastníčkou nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. 8588 ako parcela č. 6544 – zastavaná plocha vo výmere 496 m², dom, súpisné číslo 1682 na parcele č. 6544, v katastrálnom území P., vedených na Správe katastra P. (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“). Po smrti pôvodnej navrhovateľky vstúpil do konania jej manžel J. C., ktorého právnymi nástupcami po jeho smrti sa stali sťažovateľ spolu s B. E. (spolu ďalej len „navrhovatelia“). Na základe zmeny žalobného návrhu sa predmetom konania stalo určenie, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnych predchodcoch pôvodnej navrhovateľky I. V. v podiele 2/8 a S. V. v podiele 2/8.

Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 17 C 79/1995 z 31. januára 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že návrh zamietol. Okresný súd dospel k záveru, že navrhovatelia nepreukázali naliehavý právny záujem na takomto určení a zároveň neunesli dôkazné bremeno o vlastníckom práve pôvodných vlastníkov, pretože, ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, toto právo bolo pôvodným vlastníkom (právnym predchodcom navrhovateľov) odňaté a nebolo nikdy obnovené v zmysle platných reštitučných zákonov. Krajský súd na základe navrhovateľmi podaného odvolania rozsudkom sp. zn. 11 Co 144/2012 z 3. októbra 2012 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

Podľa sťažovateľa „Napadnutým rozhodnutím a postupom odvolacieho súdu ako aj postupom a rozhodnutím súdu prvého stupňa došlo k porušeniu práva sťažovateľov na spravodlivý proces z dôvodu, že:

- Súd prvého stupňa ako aj odvolací súd nedostatočne odôvodnili meritórne výroky (výroky vo veci samej) svojich rozhodnutí,

- Súd prvého stupňa sa bez bližšieho zdôvodnenia odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu, ktorý bol vyjadrený v uznesení Krajského súdu sp. zn. 10 Co 18/05 (body

3 a 4), a opakovane v uznesení Krajského súdu v Trnave 9Co/4/2009 (strana 4 ods. 1 a 2) čo sa týka posudzovania právneho stavu, ktorý vznikol uzavretím zámennej zmluvy zo dňa 15. 8. 1945 a následným stavom, o ktorom vypovedala svedkyňa V., a Krajský súd v rozpore so svojimi dvoma predchádzajúcimi názormi vyjadrenými v uzneseniach Krajského súdu sp. zn. 10 Co 18/05 a 9Co/4/2009 rozsudok prvostupňového súdu potvrdil. “

Sťažovateľ predovšetkým poukazuje na nedostatočné odôvodnenie namietaného rozhodnutia, ktorého obsah nezodpovedá zákonným požiadavkám na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplývajúcim z ustanovenia § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). V súvislosti s touto námietkou argumentuje:

„Odôvodnenie Napadnutého rozhodnutia ako aj rozhodnutia súdu prvého stupňa nie je možné vnímať tak, že by obsahovalo stručný, jasný a výstižný opis účastníkmi prezentovaných tvrdení, keďže táto obsahová náležitosť rozhodnutí v predmetných rozhodnutiach úplne absentuje.

... z odôvodnenia nie je možné zistiť, aké skutočnosti mal súd za preukázané na základe akých dôkazov a k akému skutkovému zisteniu dospel. V oboch rozhodnutiach, tak v rozsudku súdu prvého stupňa ako aj v rozhodnutí o odvolaní sa súdy ani nepokúsili odôvodniť, prečo nevzali do úvahy výpoveď svedka a prečo nezadovážili dôkaz - vyššie označenú Zámennú zmluvu. ...

Sťažovateľovi nie je zrejmé, aký skutkový stav bol zistený a tým pádom mu nie je a ani nemôže byť zrejmé čo, resp., aký skutkový stav má byť predmetom právneho posúdenia...

Je potrebné povedať, že tak súd prvého stupňa ako aj odvolací súd... síce čiastočne formulujú právne závery, ale z tejto formulácie nie je možné zistiť, o ktoré právne predpisy, resp. ich ustanovenia tieto závery opierajú.

... v napadnutom rozhodnutí ako aj v rozhodnutí súdu prvého stupňa chýba akákoľvek zmienka o tom aké ustanovenia právnych predpisov boli použité ako ich súd prvého stupňa ako aj odvolací súd vyložil, t. j., ako súdy právne posúdil predmet sporu. ...

... Sťažovateľ je toho názoru, že tak rozhodnutie súdu prvého stupňa ako aj Napadnuté rozhodnutie nevyhovujú kritériám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov z hľadiska princípov spravodlivého procesu, a to najmä pokiaľ ide o ich

presvedčivosť. Podľa názoru sťažovateľov súd je povinný uviesť ku každému tvrdeniu a právnej argumentácii účastníka konania, ktoré v konkrétnej veci môžu mať právnu relevanciu, svoj názor aspoň v takom rozsahu, aby bolo zrejmé, prečo na ne neprihliadol alebo prečo nie sú správne.

Túto povinnosť si nesplnil tak súd prvého stupňa ako aj odvolací súd - na podstatnú argumentáciu sťažovateľov nereagoval, tak súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že sa súd prvého stupňa ako aj odvolací súd v rozhodnutiach vôbec nevysporiadali s podstatnou argumentáciou sťažovateľa (žalobcu). Konkrétne ide o posúdenie a náležité odôvodnenie otázok platnosti Zámennej zmluvy zo dňa 15. 8. 1945. V úplnom protiklade s obsahom svojich dvoch predchádzajúcich rozhodnutí potvrdzuje právny názor súdu I. stupňa, že pôvodná žalobkyňa nemohla nadobudnúť vlastnícke právo po svojich rodičoch - teda nemohla dediť majetok, ktorý im bol odňatý podľa predpisov vydaných k výkonu rasovej perzekúcie.

Uvedený záver odráža premisu, podľa ktorej platia právne úkony o konfiškácii majetku z dôvodu rasovej perzekúcie. ...

Podľa názoru sťažovateľa ak nie je z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 11Co/144/2012-639 zrejmé, prečo súd nepovažoval za dôvodnú argumentáciu sťažovateľa a prečo ju považuje za relevantnú, je nutné považovať takéto rozhodnutie za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a to najmä vtedy, ak ide o právnu argumentáciu, vychádzajúcu z predchádzajúcich rozhodnutí odvolacieho súdu. Súd, ktorý sa vysporiadava s takouto argumentáciou ju nemôže len pre nesprávnosť odmietnuť ale musí tiež uviesť v čom konkrétne jej nesprávnosť spočíva.“

Sťažovateľ v závere sťažnosti uvádza, že „porušenie práva na spravodlivý súdny proces nastalo už tým, že súd prvého stupňa vydal nepreskúmateľné rozhodnutie a zároveň aj tým, že odvolací súd toto porušenie nenapravil tak, že by takéto rozhodnutie zrušil. Odvolací súd napriek tomu predmetné rozhodnutie potvrdil a navyše bez toho, že by sa relevantným spôsobom vypořiadal s tvrdeniami sťažovateľov ako aj tým prečo sa odchyľil od svojho predchádzajúcich rozhodnutí.“

Sťažovateľ, poukazujúc na uvedené skutočnosti, navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa I. C., bytom: Izrael na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/144/2012 zo dňa 3. októbra 2012 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/144/2012 zo dňa 3. októbra 2012 Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Trnave, aby v nej znovu konal a rozhodol.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 11 Co 144/2012 z 3. októbra 2012, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať

právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01).

Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 1/05, I. ÚS 382/06).

Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom krajského súdu, ktorý namietaným rozsudkom potvrdil zamietavý výrok rozsudku okresného súdu. Podľa sťažovateľa je namietaný rozsudok nepreskúmateľný vzhľadom na absenciu riadneho odôvodnenia, v ktorom sa krajský súd nevysporiadal s podstatnou argumentáciou sťažovateľa. Navyše sa krajský súd podľa názoru sťažovateľa odchýlil od svojho vlastného právneho názoru vysloveného vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach.

Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne

realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

Vzhľadom na charakter námietok sťažovateľa ústavný súd tiež zdôrazňuje svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Na citovaný právny názor nadväzuje ustanovenie § 219 ods. 2 OSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Krajský súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku najprv zhrnul skutkový stav zistený okresným súdom a jeho právne závery, pričom uviedol:

„Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie výsluchom svedkov V. A., J. B., A. V., pozemnoknižnou vložkou č. 489, uznesením Okresného súdu Piešťany D 653/47 zo dňa 10. 11. 1947, spisom Čd 1622/46, spisovým materiálom súdu prvého stupňa sp. zn. 13C/159/96 a zistil, že rodičia pôvodnej navrhovateľky I. a Ž. V. boli podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti v k. ú. P., zapísaných vo vložke č. 489 ako parc. č. 1742 dom č. súp. 1068 a dvor na... ulici (t. č...) každý v podiele 2/8. Na základe § 192 ods. 1 nariadenia č. 198/1941 Sl.z. o právnom postavení židov a na základe právoplatného výmeru Ústredného hospodárskeho úradu v B. zo dňa 17. 6. 1943 došlo k vkladu vlastníckeho práva pre obec P. Na základe zámennej zmluvy zo dňa 15. 8. 1945 a geometrického plánu zo dňa 13. 8. 1945 bola parcela 1742 odpísaná do vložky č. 6165, prípadne do vložky č. 6101. Z uznesenia OS Piešťany, Čd 1622/46 vyplýva, že nedošlo k zmene vlastníctva ani k podstatnej zmene výmery parc. č. 1742 a táto sa preniesla do vložky č. 6101 v prospech Mesta P. J. B. podľa vložiek č. 6165 a 6101 bol vlastníkom okrem iného aj parc. č. 1476

dom č. súp. 107 s dvorom na... ulici. Nebol zapísaný ako vlastník, zápisy v pozemkovej knihe mali konštitutívny charakter, z vložky č. 6101 časť B, riadok 4 vyplýva, že parcela č. 1742 sa odpísala do novej vložky č. 7640 pre doterajšieho vlastníka. Z vložky č. 7640 vyplýva, že sa do tejto vložky zapísala nehnuteľnosť z vložky č. 6101 parc. č. 1742 dom, č. súp. 1068 na... ulici pre Mesto P. Nepochybne pôvodní vlastníci I. a Ž. V. stratili vlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti na základe ust. § 192 ods. 1 nariadenia č. 198/41 Sl.z. o právnom postavení židov a na základe právoplatného výmeru Ústredného hospodárskeho úradu v B. zo 17. 6. 43 a vlastníctvo k nehnuteľnosti nadobudla Obec P. K vyvlastneniu došlo z dôvodov rasovej národnej politickej perzekúcie, keď na základe dekrétu prezidenta republiky č. 5/45 Sb. boli neplatné akékoľvek prevody, ktoré sa týkali hnutel'ného alebo nehnuteľného majetku, pokiaľ boli uzavreté po 29. 9. 1938. Vlastníctvo navrhovateľky nebolo zaknihované a na základe nariadenia č. 198/41 Sl.z. v súvislosti s protižidovskými opatreniami vlastníctvo pripadlo v prospech Obce P. Vložka č. 489 bola uzavretá 4. 11. 1946. Dňa 10. 11. 1947 bola Okresným súdom Piešťany vydaná vyhláška o žiadosti na vydanie dedičského svedectva, ktoré svedectvo o dedičskom práve bolo vydané 21. 4. 1948. Podľa výpisu vl. č. 489 a zápisu pod B 22 došlo 7. 8. 1943 podľa Čd 2803 k vkladu vlastníckeho práva obci P. na základe ust. § 192 ods. 1 nariadenia č. 198/1941 Sl.z. a výmeru Ústredného hospodárskeho úradu zo dňa 17. 6. 1943. Zo zápisu vyplýva, že právni predchodcovia navrhovateľky stratili vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti. Pôvodná navrhovateľka odôvodnila svoj nárok rozhodnutím OS Piešťany, č. k. D 653/47, toto nemohla stratiť ani opustením republiky a svoj reštitučný nárok si podľa jej tvrdenia uplatnila podľa zákona č. 108/1945 Sb. Reštitučné nároky upravoval Dekrét prezidenta republiky č. 5/45 Zb. a zákon č. 128/1946 Zb. Súd poukázal na Dekrét prezidenta republiky č. 5/1945 Zb., a to § 1 ods. 1, 2, § 14 ods. 1, § 15, § 24 a na zákon č. 128/46 Zb., jeho § 1, 3, 4 a § 8. Citované ustanovenia reštitučných predpisov vyžadovali písomnú žiadosť o vydanie majetku príslušnému správne mu orgánu. K žiadosti bolo potrebné uviesť, za akých okolností bol majetok odňatý, dôvod navrátenia, špecifikovať majetkovú podstatu a oprávnenú osobu. Oba zákony upravovali zároveň povinnosť príslušných orgánov zabezpečiť zmenu vlastníctva v pozemkovej knihe, keď zápis mal konštitutívny význam, a teda vlastníkom bol len ten, kto bol zapísaný v pozemkovej knihe. Pôvodná navrhovateľka ani jej právni nástupcovia nepreukázali žiadnym spôsobom, že by bol nárok uplatnený v

zmysle citovaných reštitučných zákonov. Navrhovateľka svoj nárok oprela o Svedectvo o dedičstve zo dňa 21. 1. 1944. Vlastnícke právo pôvodných vlastníkov I. V. a S. H. v čase vydania svedectva neexistovalo – nebolo obnovené podľa právnej úpravy o reštitučných nárokoch. Vložka č. 489 bola uzavretá, žiadny majetok v nej nebol zapísaný. Svedectvo o dedičstve zrejme s prihliadnutím na jeho nedostatky nebolo zapísané na príslušnej správe katastra. Predmetom konania je určenie vlastníctva k nehnuteľnosti. Súd tu poukázal na ust. § 80 písm. c/ O. s. p. s tým, že právne postavenie navrhovateľky bolo neisté v r. 1947 – 1950, kedy bolo možné v zmysle § 228 zák. č. 113/1895 o súdnom konaní domáhať sa určenia vlastníctva. Navrhovateľka nevyužila svoje práva podľa platných právnych noriem, pritom za daného stavu z vykonaného dokazovania jej právo ani nevzniklo. Pokiaľ aj nevyužila možnosť domáhať sa ochrany ňou tvrdeného vlastníckeho práva v rámci reštitučných predpisov, je prípadne možné nárok uplatniť si aj mimo týchto, avšak len za predpokladu, že trvá existencia naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe. Oprávnená osoba, ktorej nehnuteľnosť prevzal štát v spornom období sa nemôže domáhať ochrany vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov, a to ani formou určenia vlastníckeho práva podľa § 80 písm. c/ O. s. p. (ÚS č. r. 185/05). Požadovaná je istá kvalita žaloby na určenie práva spočívajúca v tom, že musí byť daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Z hľadiska ochrany vlastníckeho práva nemôže byť v inej situácii vlastník, ktorý je zapísaný v katastri nehnuteľností a vlastník, ktorý zapísaný nie je. Naliehavosť právneho záujmu na určovacom výroku je daná až vtedy, ak je v spore na ochranu vlastníckeho práva preukázané vlastnícke právo a odvíja sa len od toho, že taký výrok je podkladom pre zápis do katastra. Naliehavosť právneho záujmu sa teda neodvíja od potreby zisťovania vlastníctva, ale zo skutočnosti, že predpisy o katastri nehnuteľnosti neumožňujú katastru zapísať vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na základe výrokov, ktorými sa meritórne rieši vlastníctvo k nehnuteľnosti, zapisované do katastra nehnuteľností. Došlo by k rovnakému zásahu do práv toho, kto je zapísaný ako vlastník nehnuteľností. Aj keď by bolo možné vykonať zmenu v zápisoch vlastníckych práv k nehnuteľnostiam na základe rozhodnutia o určovacej žalobe nie je bez ďalšieho len z tohto dôvodu naliehavý právny záujem dovodiť. To platí práve tam, kde právne vzťahy navrhovateľa k veci boli s istými následkami dotknuté pred niekoľkými desiatkami rokov a nestali sa neistými v súčasnosti. Určovacia žaloba nie je nástrojom prevencie ale

nástrojom, ktorým majú byť nahradené právne prostriedky ochrany vo svojej dobe nevyužitú alebo neúspešné a spochybnená zákonnosť pred 70. rokmi uskutočnených postupov. V skutočnosti nemieri teda k nastoleniu právnej istoty na strane žalobcu, ale k jej narušeniu na strane terajšieho vlastníka veci (ÚS č. r. 185/06, 114/04, nález 32). Konštrukcia bremena tvrdenia aj dôkazného by v dnešnej dobe tak nadmieru primeranú zaťažila stranu, ktorá by bola takými tvrdeniami napadnutá. Žaloba, domáhajúca sa určenia vlastníctva na základe spochybnenia skutočností, ku ktorým došlo v dávnej minulosti postráda práve nevyhnutný naliehavý právny záujem, obzvlášť v prípade, kedy právo mohlo byť práve v dávnej minulosti podľa platných právnych predpisov uplatnené. V danom prípade nie je určovacia žaloba namieste o to viac, že je ňou obchádzaný účel reštitučných predpisov. Navrhovateľka nemohla nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, keď toto právo bolo jej predchodcom odňaté. Uznesenie OS Piešťany, č. D 653/47 nepotvrďuje nadobudnutie vlastníctva, keď do roku 1964 mal zápis v pozemkovej knihe konštitutívny význam, zápis vykonaný však nebol. Navrhovateľka ani v priebehu ďalšieho konania nepredložila žiadne ďalšie dôkazy, rozhodujúce pre preukázanie jej nároku. Naopak, obrana odporcu nebola žiadnym spôsobom vyvrátená. Navyše, v konaní 13C/159/1996 bola nehnuteľnosť právoplatným rozhodnutím vydaná tretej osobe, ktorej právnymi nástupcami sú odporcovia. Táto skutočnosť je taktiež rozhodujúca, pretože by vzhľadom na právoplatné ukončenie sporu bolo zásahom do vlastníctva odporcu, súd prvého stupňa mal za to, že nebol žiadnym spôsobom preukázaný naliehavý právny záujem na určení, preto nie je možné návrhu vyhovieť. Návrh mal nahradiť podľa názoru súdu len nevyužitie zákonných spôsobov na nápravu a za daného stavu žiadny právny záujem nie je na strane navrhovateľky daný. S prihliadnutím na dlhé časové obdobie, kedy vôbec došlo k odňatiu vlastníctva, reštitučné nároky, ktoré si pôvodná navrhovateľka neuplatnila a nevyužila svoje právo už naliehavý právny záujem ani nemôže byť daný. Súd prvého stupňa preto návrh ako nedôvodný zamietol...“

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali odvolanie navrhovatelia, v ktorom uviedli, že „z obsahu spisu sa dá zistiť, čím sa súd prvého stupňa zaoberal, jeho činnosťou po opätovnom zrušení nebola vôbec snaha vykonať úkony, ktoré by smerovali ku splneniu toho, čo mu bolo odvolacím súdom nariadené, ale zaoberal sa úplne inými skutočnosťami

a naviac svoj postup v odôvodnení rozsudku vôbec neodôvodnil. Nedá sa zistiť, ako sa súd vysporiadal s výpoveďou svedkyne V. a s výpoveďou pôvodnej navrhovateľky, postup súdu bol taký, že nechal vôbec do úvahy ich návrh na dokazovanie zo dňa 27. 5. 2010 napriek tomu, že takéto dokazovanie mu bolo odvolacím súdom výslovne nariadené.“

Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že „*súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, potrebnom na vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil*“. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa, na ktoré v podrobnostiach odkázal (§ 219 ods. 2 OSP), pričom ďalej uviedol:

„Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v konaní o určenie vlastníckeho práva je potrebné najskôr vyriešiť otázku naliehavého právneho záujmu na takomto určení. Správne súd prvého stupňa dospel k záveru, že na danom určení nie je naliehavý právny záujem, pričom svoje rozhodnutie v tejto časti aj náležite podrobne a jasne odôvodnil. Odvolací súd sa navyše stotožnil aj s ďalším záverom súdu prvého stupňa, a to, že v konaní bolo preukázané, že vlastnícke právo pôvodných vlastníkov I. a S. V. v čase vydania svedectva dňa 21. 1. 1948 neexistovalo, nebolo obnovené, pozemnoknižná vložka č. 489 bola uzavretá, žiadny majetok v nej nebol zapísaný a svedectvo o dedičstve nebolo zapísané na príslušnej správe katastra, takže správne súd dospel taktiež k záveru, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nemohla pôvodná majiteľka nadobudnúť, ani jej právni predchodcovia, keď toto právo bolo jej právnym predchodcom odňaté. Súd prvého stupňa sa dostatočným spôsobom vysporiadal aj so skutočnosťami ohľadne nemožnosti nadobudnutia vlastníckeho práva pôvodnou navrhovateľkou, resp. jej právnymi predchodcami. Navyše, odvolací súd poukazuje na odvolanie navrhovateľov, pričom je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania. Má za to, že navrhovatelia v odvolaní neuviedli žiadne podstatné skutočnosti, s ktorými by sa súd prvého stupňa nebol vysporiadal, alebo ktoré by neboli v priebehu konania dokazované. Súd prvého stupňa vykonal podrobné dokazovanie v danej veci a odvolací súd má za to, že na základe vykonaného dokazovania dospel aj k správnym skutkovým a právnym záverom. V odvolaní neboli uvedené žiadne

relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu rozsudku súdu prvého stupňa.

Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.“

Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že argumentácia sťažovateľa vo vzťahu k jeho námietke o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia zjavne neobstojí. Krajský súd založil svoje potvrdzujúce rozhodnutie na právnom závere o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva, čo je nevyhnutným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby. Krajský súd v zhode s okresným súdom dospel tiež k záveru, že pôvodná navrhovateľka sa nemohla stať vlastníčkou sporných nehnuteľností titulom dedenia, pretože vlastnícke právo pôvodných vlastníkov I. a S. V. v čase vydania svedectva o dedičstve z 21. januára 1948 neexistovalo, resp. nebolo obnovené podľa platných reštitučných zákonov. Navyše, uvedené svedectvo nebolo vydané v súlade s právnym poriadkom účinným v čase jeho vydania a nebolo zapísané do pozemkovej knihy, pričom zápis v pozemkovej knihe mal konštitutívny význam. Ústavný súd sa z obsahu namietaného rozhodnutia presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa (uvedenými v jeho odvolaní) zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Odôvodnenie jeho rozhodnutia preto spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia, pretože jasne objasňuje skutkový a právny základ rozhodnutia vo veci sťažovateľa.

Podľa názoru ústavného súdu právny názor krajského súdu v danej veci je zdôvodnený dostatočným spôsobom, ktorý ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľný. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery namietaného rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

V súvislosti s ďalšou námietkou sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že z namietaného rozhodnutia nezistil, že by sa krajský súd odklonil od svojho právneho názoru vysloveného vo svojich skorších rozhodnutiach. Krajský súd uznesením sp. zn. 10 Co 18/05 zo 16. novembra 2005 zrušil prvostupňový meritórny rozsudok okresného súdu (ktorým bol návrh zamietnutý), keď okrem iného konštatoval jeho nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol:

„Ešte pred posúdením hmotnoprávnej stránky veci bude potrebné zaoberať sa otázkou naliehavého právneho záujmu navrhovateľky... s poukazom na to, že ide o určovací žalobu podľa ust. § 80 písm. c) O. s. p. a preukázanie naliehavého právneho záujmu na určení je nevyhnutným predpokladom úspešnosti žaloby, pričom treba mať na zreteli, že naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi navrhovateľkou a odporcom, ktorý je ohrozením navrhovateľkinho právneho postavenia a ktorý možno týmto právnym prostriedkom odstrániť.

... Nepochybne pôvodný spoluvlastníci uvedenej nehnuteľnosti, vrátane právnych predchodcov navrhovateľky... stratili vlastníctvo... k predmetnej nehnuteľnosti na základe ust. § 192 ods. 1 nariadenia č. 198/1941 Sl.z. o právnom postavení židov a na základe právoplatného výmeru Ústredného hospodárskeho úradu v B. zo dňa 17. 6. 1943 a vlastnícke právo k tejto nehnuteľnosti nadobudla obec P. Súd prvého stupňa sa však vôbec nezaoberal tým, že na základe ust. § 1 ods. 1 Dekréту prezidenta republiky č. 5/1945 Sb. boli neplatné akékoľvek prevody a akékoľvek majetkoprávne jednanía, ktoré sa týkali hnutel'ného alebo nehnuteľného majetku, verejného či súkromného, pokiaľ boli uzavreté po 29. 9. 1938 pod tlakom okupácie alebo národnej, rasovej alebo politickej perzekúcie. V prejednávanej veci došlo k vyvlastneniu v rozhodnom období práve z dôvodov rasových, a preto bol úkon, na základe ktorého stratili právní predchodcovia navrhovateľky vlastníctvo, neplatným. Otvorenou však zostala otázka, či už na základe citovaného Dekrétu došlo k obnoveniu vlastníctva právnych predchodcov navrhovateľky, prípadne či bolo nevyhnutné vzhľadom konštitutívny charakter zápisov v pozemkovej knihe zapísať vlastnícke právo do pozemkovej knihy. Je potrebné však uviesť, že z konštitutívneho charakteru zápisov do pozemkovej knihy existoval celý rad výnimiek.

Vzhľadom na to, že uvedenými otázkami sa súd prvého stupňa pri rozhodovaní veci nezaoberal a nezaujal k nim žiadne stanovisko, odvolací súd aj z uvedených dôvodov musel napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie...

Po vrátení veci súd prvého stupňa posúdi vec na základe vyššie uvedeného, v prípade potreby doplní dokazovanie (vhodným sa javí zabezpečiť zámennú zmluvu zo dňa 15. 8. 1945) a vo veci opätovne rozhodne...“

Z odôvodnenia namietaného rozhodnutia vyplýva, že okresný súd v intenciách zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho záväzného právneho názoru opätovne vec posúdil, najmä čo sa týka otázky preukázania naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva, ako aj otázky, či došlo k obnoveniu vlastníckeho práva právnych predchodcov navrhovateľky. Súdny konajúce vo veci dospeli zhodne k záveru o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu na takomto určení ako nevyhnutného predpokladu úspešnosti určovacej žaloby a tiež o nepreukázaní nároku ako takého, teda že sporná nehnuteľnosť patrí do dedičstva po právnych predchodcoch navrhovateľov. V kontexte uvedených právnych záverov bolo preto bezpredmetné doplniť dokazovanie zabezpečením „zámennej zmluvy zo dňa 15. 8. 1945“.

Keďže namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti namietaného rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

S odvolaním sa na tieto skutočnosti a právne závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už bolo bezpredmetné vyzývať sťažovateľa na odstránenie formálnych nedostatkov sťažnosti spočívajúcich v predložení splnomocnenia na jeho zastupovanie pred ústavným súdom, ktoré nespĺňalo podmienku uvedenú v ustanovení § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde, t. j. nebolo v ňom výslovne uvedené, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom. Sťažovateľom predložené splnomocnenie z 20. novembra 2012 má povahu generálnej plnej moci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2013